

به نام خدا

سروش، سکوی آرامش

با نگاهی بر اعتیاد به کار، ایمنی و کیفیت زندگی کاری
کارکنان سکوی سروش

دکتر سعید آدانی اصفهانی

عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شاهرود

مولفان: الهه ابراهیمی

دانش آموخته دانشگاه آزاد اسلامی شاهرود

سرشناسه	ابراهیمی، الهه، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	سروش، سکوی آرامش: (با نگاهی بر اعتیاد به کار، ایمنی و کیفیت زندگی کاری کارکنان سکوی سروش / مولفان الهه ابراهیمی، سعید آبیانغی اصفهانی.
مشخصات نشر	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۵۴ص
شابک	978-600-449-291-1
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	کتابنامه: ص ۱۰۱.
موضوع	شرکت نفت فلات قاره. سکوی سروش -- کارمندان و کارکنان -- نمونه پژوهی
موضوع	اعتیاد به کار -- ایران -- نمونه پژوهی Workaholism -- Iran -- Case studies
موضوع	ایمنی صنعتی -- ایران -- نمونه پژوهی Industrial safety -- Iran -- Case studies
موضوع	سکوهاي دریایی -- ایران -- کارمندان و کارکنان -- نمونه پژوهی
موضوع	Drilling platforms -- Iran -- Case studies -- Officials and employees
موضوع	کیفیت زندگی -- ایران -- نمونه پژوهی Case studies -- Quality of life
شناسه افزوده	آبیانغی، اصفهانی، سعید، ۱۳۶۰ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۶/۵۶۹۱ (الف تا الف)
رده بندی دیویی	۱۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۱۲۸

سروش، سکوی آرامش: (با نگاهی بر اعتیاد به کار، ایمنی و کیفیت زندگی کاری کارکنان سکوی سروش)

مولفان: الهه ابراهیمی - دکتر سعید آبیانغی اصفهانی

صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عزت تبار

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۱۵ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۳۰۰

شماره شابک: ۱-۲۹۱-۴۴۹-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع)، ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸
 دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail.com
 سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	پیشگفتار:
۱۱	فصل اول: شرکت نفت فلات قاره و سکوی سروش
۱۲	خلیج فارس و نفت:
۱۳	شرکت نفت فلات قاره ایران:
۱۴	تاریخچه شرکت نفت فلات قاره ایران:
۱۵	حوزه اصلی فعالیت شرکت نفت فلات قاره ایران در خلیج فارس:
۱۵	اهداف و خط مشی شرکت نفت فلات قاره ایران:
۱۶	منطقه بهرگان:
۱۹	سروش، سکوی آرامش:
۲۳	فصل دوم: اعتیاد به کار
۲۴	مقدمه:
۲۹	تعاریف اعتیاد به کار و مولفه های آن:
۲۹	اعتیاد به کار:
۳۰	لذت از کار:
۳۰	تمایل درونی به کار:
۳۰	عجین شدن با کار:
۳۲	تعاریف دیگر اعتیاد به کار:
۳۴	اهمیت اعتیاد به کار:
۳۵	انواع رویکرد به اعتیاد به کار:
۳۹	ویژگی مشترک افراد معتاد به کار:
۴۲	علائم افراد معتاد به کار:
۴۲	شناسایی عوامل مؤثر بر اعتیاد به کار:
۴۳	اعتیاد به کار و ابعاد شخصیت:
۴۵	روش های کاهش و درمان اعتیاد به کار:

۴۷	ارائه مدل اسپنس و رابینز (مؤلفه های اعتیاد به کار):
۴۹	فصل سوم: کیفیت زندگی کاری
۵۰	مقدمه:
۵۴	اهمیت توجه به کیفیت زندگی کاری:
۵۸	تاریخچه کیفیت زندگی کاری:
۵۹	تعریف کیفیت زندگی کاری:
۶۴	روند تغییر توقعات سازمان ها و کارکنان و کیفیت زندگی کاری:
۶۵	شاخص های کیفیت زندگی کاری:
۶۷	اهداف کیفیت زندگی کاری:
۶۸	مدیریت و کیفیت زندگی کاری:
۶۹	ویژگی های کیفیت زندگی کاری:
۷۰	نظریات کیفیت زندگی کاری:
۷۴	برنامه هایی برای بهبود کیفیت زندگی کاری:
۷۵	محدودیت های برنامه های کیفیت زندگی کاری:
۷۵	تأثیر متقابل بهره وری و کیفیت زندگی کاری:
۷۶	ارائه مدل ریچارد والتون:
۷۹	فصل چهارم: بهداشت شغلی
۸۰	مقدمه:
۸۱	اهمیت توجه به بهداشت شغلی (حرفه ای):
۸۳	تاریخچه بهداشت شغلی (حرفه ای):
۸۴	خلاصه ای از وقایع نگاری سلامت شغلی در گذر تاریخ:
۸۴	تعریف بهداشت شغلی (حرفه ای):
۸۷	مؤلفه های بهداشت شغلی:
۸۷	ارائه مدل گلدبرگ و هیلر:
۸۹	فصل پنجم: تعادل بین کار و زندگی
۹۰	مقدمه:
۹۱	تعریف و تاریخچه موضوع:

عوارض عدم تعادل در کار و زندگی: ۹۴

پیشنهادهایی برای سازمان‌ها: ۹۵

پیشنهادهایی برای افراد: ۹۸

نتیجه‌گیری: ۹۹

منابع و مأخذ: ۱۰۱

www.ketab.ir

پیشگفتار:

هرگاه دچار مشکل شدیم باید بدانیم متماً اندازه‌ها را رعایت نکرده‌ایم و از میطه و محدوده خود تجاوز کرده‌ایم و بقول معروف پا را از گلیم فودمان درازتر کرده‌ایم. آن وقت اگر مسئله و مشکلی پیش بیاید، جز خود نباید کس دیگری را ملامت کنیم. «انما بضیکم علی انفسکم» (قرآن ۵یم، سوره یونس)

با توجه به نقش راهبردی که نیروی انسانی در موفقیت سازمان‌ها و رسیدن به اهدافشان دارند، مطالعه رفتار انسان توجه بسیاری از متخصصان رفتار سازمانی را به خود جلب نموده است که کارکنان سازمان‌ها و سایر شرکت‌ها به‌طور عام و شرکت نفت فلات قاره (منطقه بهرگان) به‌طور خاص، از این امر مستثنا نبوده و این شرکت نیازمند آن بوده که کیفیت و کمیت کار این متخصصان عرصه تلاش را بالا ببرد ولی این امر نباید منجر به افزایش اعتیاد به کار در این کارکنان با توجه به محل زیادی که آنان در محل کار خود صرف نموده و باعث دوری آنان از خانواده‌ی خود گردد. لذا با توجه به اهمیت موضوع، همچنین وجود ابهامات، سؤالات و علاقه‌مندی مولف، هدف اصلی از تالیف کتاب حاضر بررسی نمودن تأثیرات بین اعتیاد به کار و کیفیت زندگی کاری کارکنان سکوی سروش بوده و در این کتاب سعی شده به سؤالات زیر پاسخ داده شود:

ارتباط بین اعتیاد به کار و بهداشت شغلی کارکنان سکوی سروش چگونه است؟
ارتباط بین اعتیاد به کار و کیفیت ایمنی و بهداشتی کارکنان سکوی سروش چگونه است؟
ارتباط بین اعتیاد به کار و فرصت رشد و امنیت مداوم کارکنان سکوی سروش چگونه است؟

به‌طور کلی اعتیاد به کار می‌تواند اثرات مختلف و متفاوتی بر سلامت جسمی و روانی شناختی افراد، خانواده آن‌ها و همکارانشان داشته باشد. متداول‌ترین پیامدهای اعتیاد

به کار باعث ایجاد سطوح بالایی از استرس شغلی و تعارض کار - خانواده است؛ در واقع می‌توان موارد زیر را از عارضه‌های اعتیاد به کار عنوان نمود: افزایش نشانه‌های تهدیدکننده سلامتی جسمی و روان‌شناختی، تحلیل رفتگی شغلی، ایجاد مشکلات و مسائل در تیمی کارکردن، کنارکشیدن و دوری از تعاملات و روابط خانوادگی، مشکلات در برقراری ارتباط با دیگران، رضایت کم از زندگی، فقدان لذت بردن از اوقات فراغت همچنین پیوسته‌سکوی و ونداونیچ عنوان می‌دارند که سازمان‌ها نیز از طریق ایجاد شایستگی مانند اعطای پاداش به رفتارهای اعتیاد به کار، به‌طور غیرمستقیم در شکل‌گیری آن‌ها دخالت دارند. آن‌ها پیشنهادت زیر را برای کاهش میزان و اثرات اعتیاد به کار ارائه می‌دهند: مشخص نمودن کارکنانی که نشانه‌هایی از اعتیاد به کار در آن‌ها دیده می‌شود، ارزیابی میزان اعتیاد به کار درون سازمان‌ها پاسخ به این پرسش که آیا اعتیاد به کار یکی از مشکلات و مسائل سازمان است یا نه؟ ایجاد مجدد اولویت‌های کاری، برنامه‌های شغلی جایگزین، اطلاع‌رسانی از این که افراد، کار را در زمان مشخص شده ترک کنند؛ ایجاد برنامه‌های آموزشی؛ ایجاد فرهنگ سازمانی با ارزش‌هایی که تأکید بر اهمیت توازن کار - خانواده دارد. (پیوتروفسکی و ودانویچ^۱، ۲۰۰۸، ۳۰۴)

با توجه به مطالعات انجام گرفته قبلی که همگی QWL^۲ (کیفیت زندگی کاری) را در یک زمینه بررسی نموده‌اند (هیچ کدام آن را در زمینه اعتیاد به کار و بهداشت شغلی به‌طورهمزمان بررسی نکرده‌اند) در این کتاب سعی شده است کیفیت زندگی کاری را در رابطه با دو بعد مجزا (اعتیاد به کار و بهداشت شغلی) با توجه موردی روی کارکنان سکوه‌های نفتی سروش و نوروز واقع در منطقه بهرگان انجام دهد که نه تنها به لحاظ منطقه جغرافیایی، آب‌وهوایی و نوع کار اقماری با کارکنان سایر سازمان‌ها به‌شدت متفاوت می‌باشد بلکه نوع کارهای عملیاتی و نوع زندگی کاری و شخصی این افراد متفاوت بوده و بیشتر از سایر کارکنان سازمان‌های دولتی در معرض شدید اعتیاد به کار (به

^۱ Piotrowski & Vodanovich

^۲ Quality Of Work Life

خاطر ۱۵ روز کاری مداوم و آماده‌باش ۲۴ ساعته و دوری ۱۵ روزه از خانواده طی یک ماه قرار دارند، لذا امید دارد به راه‌حلی دست یابد که تا حد امکان به افزایش بهره‌وری توام با افزایش رضایت در زندگی کاری و شخصی این انسان‌های عرصه تلاش پیدا نماید همچنین در این کتاب سعی شده تأثیرات نامطلوبی که اعتیاد به کار روی کارکنان سازمان‌ها می‌گذارد به دلیل اهمیت و نقشی که منابع انسانی در سازمان‌ها ایفا می‌کنند و نیز کیفیت زندگی کاری آنان مورد بررسی قرار گیرد تا تأثیر اعتیاد کاری را بر روند بهداشت شغلی و ارتباطات بر کیفیت زندگی کاری بررسی نموده و نتایج را برای استفاده بهینه مدیران در سازمان‌ها - مت‌نیل مطلوب به اهداف سازمانی در اختیار آنان قرار دهد.

ساختار کتاب:

فصل اول: شرکت نفت فلات قاره و سکوی سروش
این فصل که شامل معرفی شرکت نفت فلات قاره ایران، تاریخچه آن، اهداف، پروژه ها و معرفی آن است، به معرفی منطقه بهرگان و سکوی سروش به عنوان بخشی از این شرکت پرداخته و مطالعه موردی کتاب حاضر روی این بخش به طور اخص می باشد.
فصل دوم: اعتیاد به کار
این فصل شامل بحث و معرفی اولین کلید واژه مورد مطالعه این کتاب می باشد. مطالعات انجام شده در مباحث نظری این بخش، معطوف به مباحث مطرح شده در مورد تعاریف، ضرورت توجه و عوامل مؤثر بر اعتیاد به کار بوده و بخش مباحث پژوهشهای پیشین، تحقیقات انجام شده و ابعاد آن را شامل می شود.
فصل سوم: کیفیت زندگی کاری
این فصل نیز شامل بحث و معرفی دومین کلید واژه مورد مطالعه این کتاب می باشد و به معرفی، ضرورت توجه و عوامل مؤثر بر آن پرداخته و از آن به عنوان مبحثی که باید همواره به آن توجه نموده، نام می برد از منظر ویژه می نگرد.
فصل چهارم: بهداشت شغلی
در فصل چهارم توضیحی اجمالی به بهداشت شغلی، تعاریف و مولفه های آن داشته و بررسی مولفه های آن می پردازیم.
فصل پنجم: تعادل بین کار و زندگی
و در آخر مباحثی راجع به لزوم تعادل کار و زندگی آورده شد و مضافاً عدم تعادل در بهره وری سازمان ها به طور عام (و شرکت بزرگ نفت فلات قاره ایران و نیز سکوی نفتی سروش به طور خاص) بیان شده است و همچنین راهکار ها و نیز پیشنهادات آینده کار تقدیم مدیران و تلاشگران عرصه تدبیر می گردد.